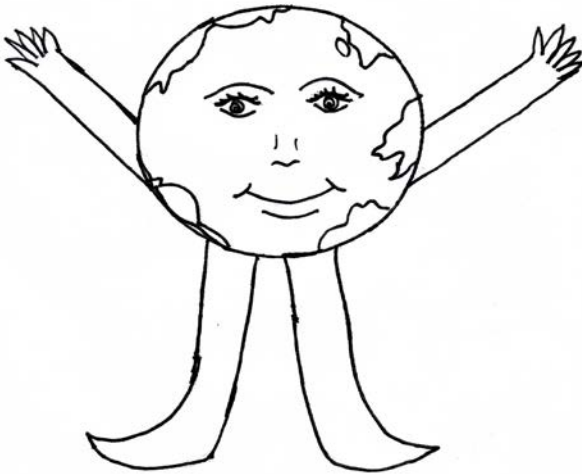
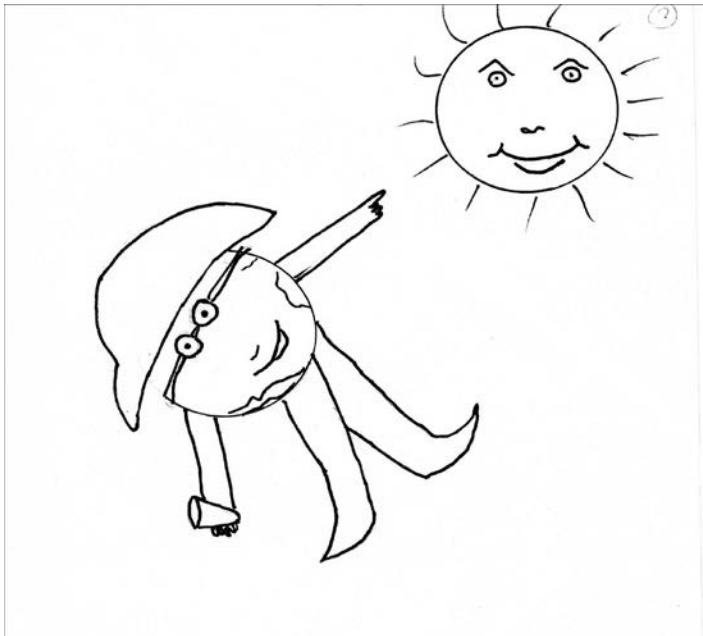

ကမ်လုဂျာ တံးကူဝ်,မုး:

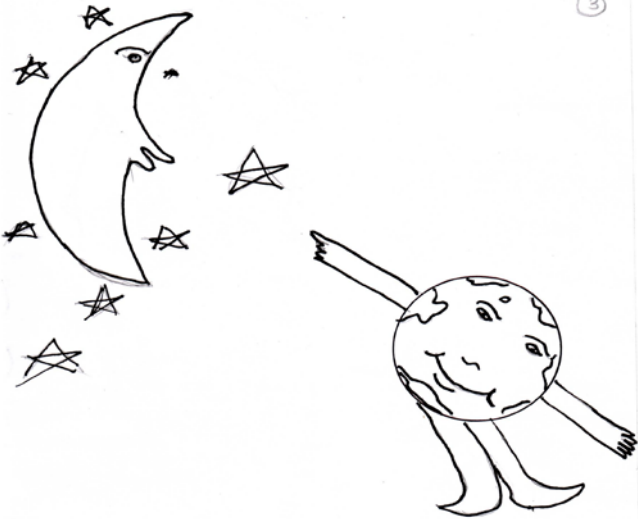
ဆိုင်;ကဝ်;ယု, ကမ်လုဂ်တိဂျာမုး။
ကဝ်;မံ' တံးကူဝ်, ကါဝ်;ဝုး;၊ ဂိုုး;၊ လူမ်းဝ်း
လူုဂ်ဂမီ တံးကူဝ်,မီကူဝ်,ယဝ်းဂျာ။
မုးလုး တဝ်းဂဝ်ကါပ်မိုုပ်.ဂျိုု်ကွတ်။

မင်းယု၊ တံးကူဝ်,ကဝ်; ခဝ်'ကၢင်း;
ဝမ်းတီၣ်ရဲးစမ်း။ “ ဧးတံးကူဝ်,ခဝ်ပျး
ဆိုင်;ကဝ်;ယု, ကၢင်းဝမ်းတီၣ်ရဲးစမ်း။
တင်းကမ်လၢ ပိမ်းတံးကူဝ်,ကမ်းစံ,
ဂြိုင်ယဝ်,။ ကမ်လၢမံ' ကဝ်;ယု,မံၤရီၣ်တံး
ဂြိုင်;ကမ်းစိုတ်စံ,ခဝ်ဂြိုင်'ကူ။

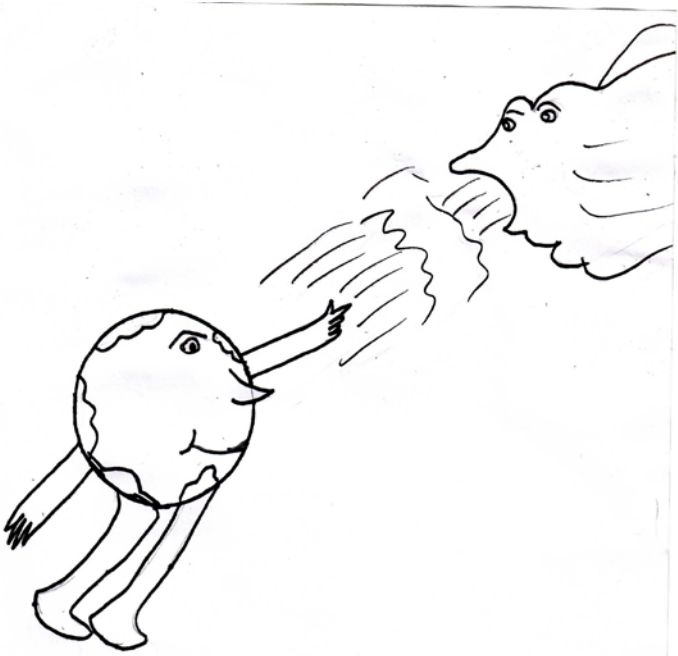
မင်းယု၊ တံးကုဝ်,ကဝ်; ဆဝ်'ပူဂိုဏ်း;
တီခါ' ဗမ်။ “ဆိုဝ်;ကဝ်;ယု, ပူဂိုဏ်း;တီခါ'
ဗမ်၊ ကဝ်;ယု, ကါင်း;ဍာဝ်မံ' တင်း;ဗာဝ်;ဗ်,
ခဝ်ဗမ် နူတီခါ'ဗ်, ကဝ်;ယု, မိုဝ်;လု,
ခမ်း;ဗ်, ငဝ်;လိင်း;ကရ်;ကတ်ယီဗ်;ဗ်, ဟို'ဆူ”။

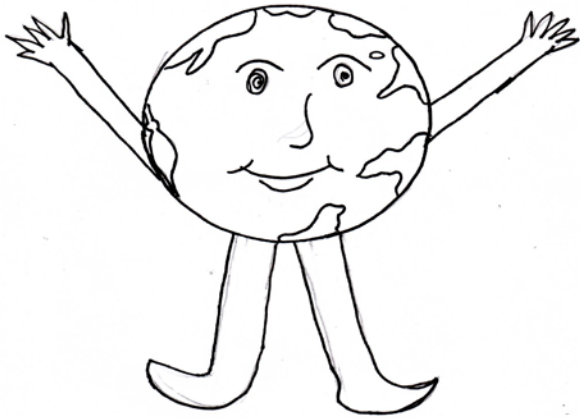
မင်းယု၊ တံးကူဝ်,ကဝ်; နဝ်'လူဂ်
တီဂျဲးရမ်။ “ နဝ်;ကဝ်;ဂျဲးယု, လူဂ်တီဂျဲး
ရမ်၊ ဂိုဝ်,မိုဝ်'၊ တူဂ်'မံ, တူဂ်'မက်၊ ကူဂ်;၊
မွက်ယု၊ နာဂ်;ဂ်;ကဝ်;ကမ်လျဲးယုဝ်;ရ်,ဂဝ်
တဝ်;လုဝ် ဂျဲးပုဝ်;ရမ်,ရ်, လူဂ်ကဝ်;တူဂ်
ဂျဲးကူ”။

မင်းယု၊ တံးကုင်,ကပ်; နဝ်'လူမ်း
တီခါ'ရမ်။ “ဝူ: ဝူ: ကပ်;ယု, နဝ်'လူမ်း
တီခါ'ရမ်။ နေး;ဂိက်.ကီး: နူစ်နွစ်ပပ်'ဗြဲ
ဇဲး၊ နေး;ဂိက်.ကီး: ကး;ဗြဲဇဲးပပ်'ဗြဲ'နူ။
ကပ်;ယု, နူးကမ်ကမ်း'ယင်း: နါ, နိုဝ်, မိုဝ်
မတ်.တဝ်နာစ်;ဆွဲ;ယင်း'ရ်, နဝ်
ဗြဲ'ပုပ်:ထူဗျာ်'ဆွဲ;ရ်'ရ်, ဆွဲ;ဗြဲ'နူ။

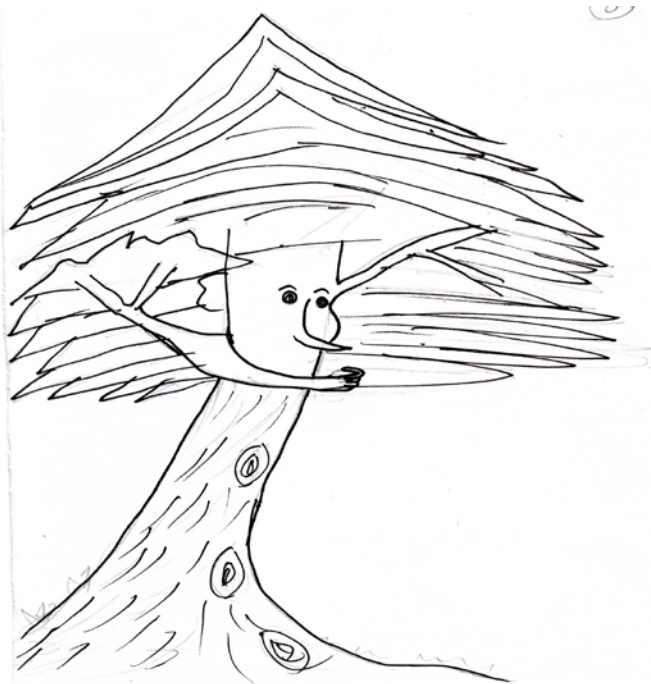
“နိုဝ်း တင်းတံးကူဝ်,ကဝ်းဂဝ်ကပါ်ပိုပ်.
ဣို’ယဝ်,။ လၢက်.ရံ,ယု, လွင်ကဝ်းခဲးပး
ကွတ်ရး။ နိုဝ်းကဝ်းယု, ကမ်လု တီခါ’
ရမ်။ ကူရ်း၊ လင်ရိရ်း၊ ဣဝ်,မိုဝ်’၊ တူရ်မံ,
တူရ်မက်၊မွက်ယု’ ကူးလက်းလက်း၊ ဣဃှ်’၊
ရမ်,ခေး၊ ဣဝ်ပာ်လံ၊ ယင်းမီ ကဝ်းယု,
ဣိုရ်းဂဝ်ကော့, နဝ်းကူ။ ဂဝ်ရဂါကဝ်းယု,
ပဝ်းမေးလုက်.ကော့, နဝ်းကူ။

“ကဝ်းယု၊ လင်စိတ်တီၣ်ခါးစမ်။ စိတ်ကတ်;
ငိုးစိတ်ခပ်မံ’ တူၣ်ကုးလတ်းလတ်း တီၣ်ခါး။
ကဝ်းမံ’ယု၊ ဂှင်ပုၣ်ခပ်’ ပုၣ်လက်
ပုၣ်မက် ပုၣ်မံ’စိတ်ခပ် တိုဝ်းစိတ်။”

ကဝ်းယု, တူဂ်မံ, တီဂျာမ်။ ကဝ်းမံယု,
ဂျိုဂ်း၊ ဂျိုင်းဂျိုဂ်း၊ ဂျိုင်းမာင်းလှိုင်းဂ်း၊ ဂဝ်
ဂျိုတ်ဂျို။ င်းယဝ်, ကီး ဂျိုပွင်းဂျိုမံးဂ်း ကျေ,
တိုင်းဂျို။ ကဝ်းဂျာ တံးကူဝ်, ကဝ်း ဂဝ်မံ
ဂျာမံးကီးယု, ကမ်လျာဂ်, ဂျိုတ်မံးမီး ဂျိုမံး
ကျေ, ဂျိုင်းဂ်းယဝ်, ဂမ်, ကျေ, ဂျိုင်းဂ်းယဝ်။

“ဆိုင်;ကင်း;ယု, မွက်ယု’တီခါ’ရမ်။ ကင်း;
ခါ’မဲ’ တံး;ကူဝ်, ရမ်ယင်း;ကူ။ ကင်း;ယု,
ခါး;ဥဝ်ကူ;လစ်း; ခါး;ဝင်း;ကူ;လစ်း;ရ်, ခါး;
ကမ်ကါ’မဲ’ ခါး;မိတ်’ဥ’ကူ။

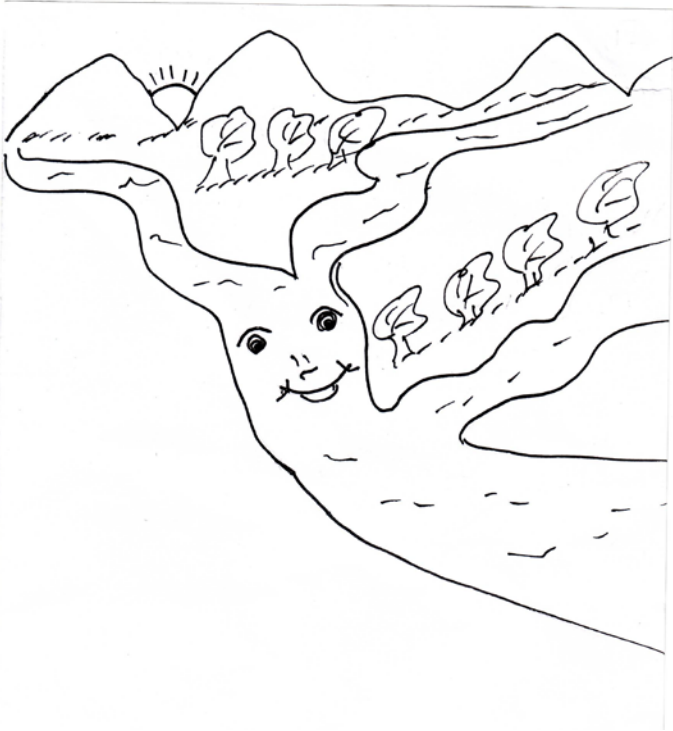
“တူးယု၊ ရှိုဝ်, မှိုဝ်, ရဝ်တီဂျ်, ရမ်။ ရှိုဝ်, မှိုဝ်
 ကူးလက်းလက်းယင်းကူ။ မာင်းလွင်းယု,
 ကက်ရှိုဝ်ကောင်း, ဂျာဝ်မ်, မိတ်, ကက်, မိမာင်း, လွင်း
 ယု, ရမ်, မ်, ဝဲ: ထိုတ်မ်, ရမ် ကူကက်, ရ်,။
 တူးဂျ်ယု, ကမ်လျမ်, ကေး, ကဝ်, မိတ်, ဂျ်, ကူ။

“ကဝ်းဂျဲယျ, ပာင်လံာ်တီဂျဲရမ်။ ကာ်းရ်း
 ကဝ်းဂျဲမံ’ ပျးကုးကုးလး။ ကုင်’ဦးကိမ်ပုး
 ရ်,ဂဝ်ယင်းကု။ ဂျိဝ်းရ်,ဂဝ်ယင်းကုဝ်းရ်,
 ဂဝ်ကျေ, ကုကုးဦးလီ ရမ်,ဂာ်း
 ဂဝ်းကိဝ်း; ရ်,ဂဝ်မံ’ကျေ, တင်’ကိဝ်းရ်’ကု။

“ကဝ်းဂျဲယျာ, ဖမ်, ဂေးလူင်တီဂျဲဖမ်။
ဖမ်, ဂျော့ဂ္ဂုန်ကူးပျဲ ကူးဖျဲ, ဂဝ် လဲဂဝ်
မးမိ ပီဂ်းဖမ်, ဂေးမးဖမ်။ ယဝ်, ကီးဖမ်, ပာင်
လဲမဲ’ ဂဝ်’ပွက်. ဂျာ။ ကဝ်းမဲ’ယျာ, ဂျဲဂျဲ, ဂဝ်
ကဲာမိ ဂျိတ်ဂ္ဂုန်တောင်းဂျာ။ ပျဲ, ကုင်’၊ ကိမ်းပျဲ,
ကူးကုန်:ကုန်:ယင်းင်းမိ ယမ်းမိဝ်; ဂျိတ်မဲ’
ဂျိတ်ဂ္ဂုန်ဂျိတ်. ကီးဖမ်, ဂျဲ’ဂျာ။

“ကဝ်းယု, ကူဂ်းတိဂျ်ရမ်။ ကဝ်းယု, တံး
ကူဝ်, တံ, ပိုင်; (မကၠၠ) ပၠတံ. ဝူဂ်းကိတ်တိဂျ်
ရမ်။ တင်းဂဝ် ဂျ်ပူဝ်းပိတ်; တံးကူဝ်,
ဂၢဂ်; ရီ; ကေ, ဂျၢင်, ဂူ။ ဂျ်ပူဝ်းတင်းတံး
ကူဝ်, ဂဝ်ဂၢဝ်; ဂျိုင်မိ ဂ်'ဂူဂ်, ဂျဝ်းတင်းမိုင်
ဂဝ်မံ' ဝု; မိုင်, ပွင်းကၠရမ်။

စုန်းကျွန်း

မိုဝ်းဗန်, ထိုဗ်ဗန်;လှိုင်မံ'တူဗ်'လိဝ်, ထဝ်'
လှိုင်ဗန်;လှိုင်;ယင်းကူဝဗ်,။ မဗ်းယ, ကူ'
လုက်.ဂဝ်မံ' ဗင်ဂါမးကူ။

“လုက်.ကဝ်းဂဝ်ဃျ်း မေယျ, ဓာဓာက်.ယှ်မးမိ
မက်ဇ်,ဂဝ်ဇမ်ဂဝ်းပိဇ်;ဂိုဝ်းဇ်'ယဝ်, င်းမိ
ဣှ်'ပဝ်းမက်ဇမ် ဇ်'ပိဇ်;ဇ်, တီးဂာဇ်;ဇီး
ဂါမိ ဂူတျ.ဇျး ” ဇမ် ၀းဝဇ်,။ “မတိ
ဝိလြီယကျေ, ယင်းကဇ်;တိုဝ်း ” ဇမ်
မင်ဂိုက်ဂူ။

ဝမ်းလှိုင်; လှမ်းပပ်မူးခွတ်မီ ခုတ်;
ကုပ္ပ;ကွတ်ကံ,ခပ် လုက်.မက်မဲ'တိက်ဇ်;
ပိပ်;လှမ်းကုကုတ်;ယပ်,။

စုန်းကုဗျား;ကွတ်ကမ်း;လှိုင်း;ရံ,
 ပိတ်;လှမ်းကုဗျား ကမ်း;စွမ်းမွတ်ကုဗျားမဲ'ကော,
 ခပ်'သိမိတ်;လေင်း။ တင်း;ကုဗျား.ရံ,ခပ်ကော,
 ဣမ်း;မိတ်;လေင်းကု။ ယဝ်,ကီး: သုတ်မွတ်ယု'မဲ'
 တင်း;မိတ်;မိ'ကွတ်ရံ,ခပ်ကော,
 ဣမ်း;လိတ်'ကမ်း;သိကုဝတ်,။

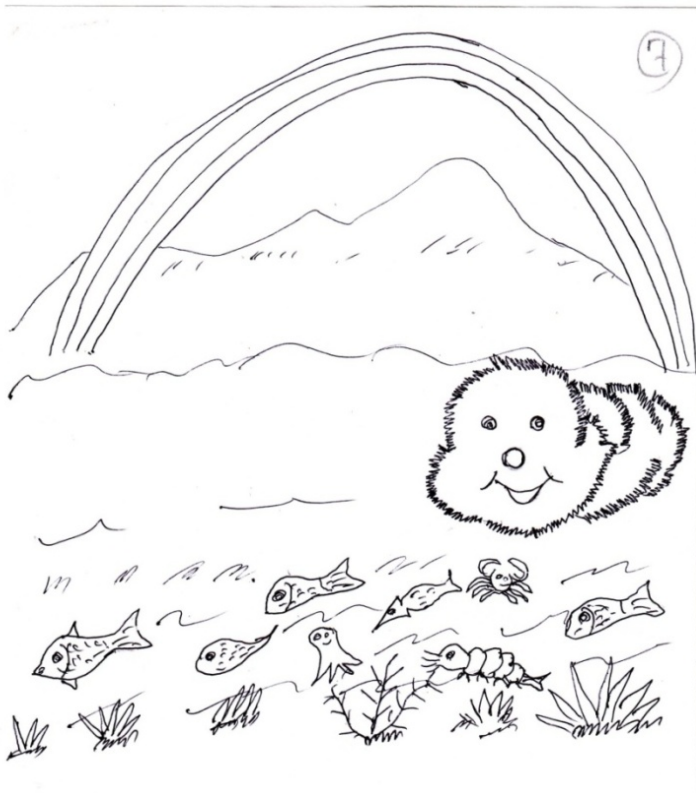
ကန်'လင်မိ' ခုတ်ကုဗျ်;ကွတ်စ်,
ပင်ကန်;လဂျစ်,ဂင်လီစ်'ကန်;မိ' ထိုင်
ကျကျ။မစ်;ကျေ,တင်းဂင် ဂျမ်း;လီစ်'ကျဝစ်,။

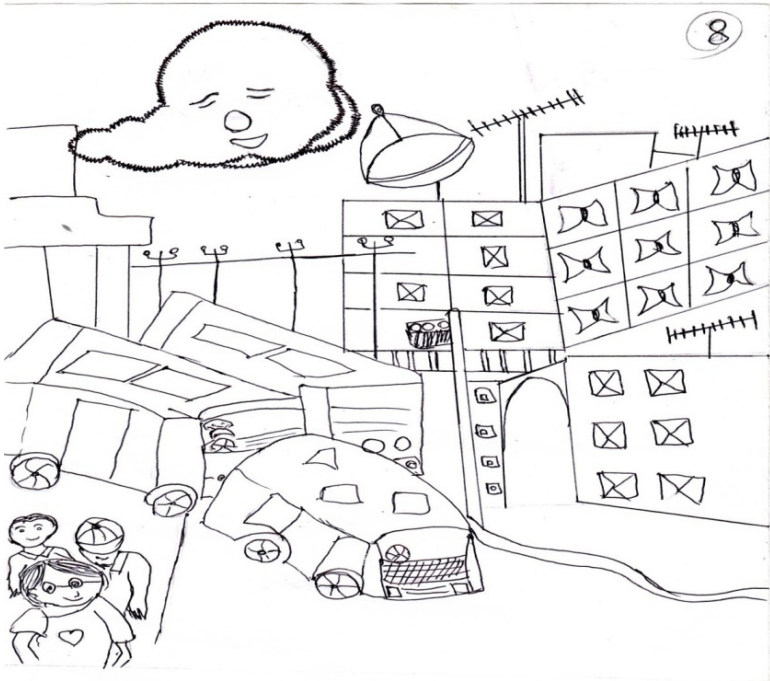
လခါကွတ်စ်,ခပ်ယျ, ဗုတ်းကုပ္ပံ;ကွတ်မ်
ဆိဝ်လိတ်၊ ကူ;ဇ်းဆိ လိတ်ကတ်;ဝတ်,။ ဗုတ်း
ကုပ္ပံ;ကွတ်ကော့, ထူပ္ပံ;ကွတ်;ဂြိပ်မး;ဆိ
ပံ;ကပွတ်.ကဝတ်,။

ရုန်းကုဗျားကွတ်စ်, ဂြိုမ်းတမ်, ပာင်လံါမ်
ပိဝ်မူစီးမိ လိစ်ကတ်; သူကူတမ်။ “ဧှေး ဧှေး
ငံကတ်, သင် လူမ်းဗွမ်မ်’ ဖ်’ ဂျတ်. စီးကူ။”

မဝ်ဂြိုဏ်းခင် ကာဏ်းကုဏ်းခေမ်' မာဏ်းထိုင်
ကုဏ်း။ “ ကာဏ်းလုဏ်းကုဏ်း ထုဏ်းခွဲးယပ်
ဝါဏ်းကုဏ်း ကုဏ်း, ကုဏ်းယပ်, မာဏ်း။ ကုဏ်း
ကုဏ်း ကုဏ်း ” ဝါဏ်း ကုဏ်းမာဏ်း။

ငါးမိ မင်းနှိမ်းရမ်း၊ ပါင်လံာ်မံ' ပံးကျပွက်.
နူ။ မိုဝ်းကမ္ဗ်း ရမ်း၊ နွဲးလှိုင်းထိပ်မားမိ
တူဝ်းမင်းယမ်းကျပွက်။ “ နီး နီး နွဲးလော'
လှိုင်ဗျာ၊ ကတ်ကပ်မိ တီတံးယဝ်, ” ရမ်း
ခင်းကိုင်ကမ်း၊ နူကူဝ်း။

ကုမ့်, ကွတ်လိုက်; ဂြိုင်းကီး လှေစိတ်မူးကျူ။
တူဝ်; မန်းကျေး, ဂြိုင်းကုကဝ်,။

ဇီးမီ မန်းတင်းလူမ်း ကောင်းရှာဝမ်
မိန်းကပွက်ကဝတ်,။ “ဧး လင်းရှာတ်,
လွတ်ယပ်,” ဗမီ မန်းဂိဝ်ခွတ်ကျ။

ရုန်းကုဗျား;ကွတ်ရံ, မဝ်ဂြိုဏ်းဝင်
ဂြိုဏ်းကမ်း;ဂြိုတ်မွတ်ဂြိုဏ်းမံ' ထိုင်ကုဗျား။
“ ကိး ပုဗ်မံ' တံးကုဏ်,ကုဏ်;ဂုဏ်မံ' မေကုဏ်,
လိုင်;ရံ, တုဏ်ကုဏ်;ကုဗျား။ ဝံး ကုဏ်;မံ'ကေ,
တုဏ်ကုဏ်” ရမီ မုဏ်;ကုဏ်ပံး;ကုဗျား.ကုဏ်.။

ဦးမိ ခုတ်ကုတ်;ကွတ်ကွတ်, ပံး;တံး;ပံး;ကီး
မူတ်ကုယိုတ်ကုတ်;လိင်းမံ' ထိုင်ကုကု။ “ ခဏ်း
မူတ်ကုတ်;တံး,ယု, ပိဝ်လူင်ဗျာ၊ မိတ် မြီမိ
ကဝ်;မံ'ဗျာ ဝု;ကုတ်,” တမိ ဝု;ဦး ကုကဝ်,။

ရုန်းကုဗျား;ကွန်ရဲ, လှူတူကံမးမိ
ဣဗျာ်မး: ဣဝ်ငွက်.မးမဝ်,။ “ နီး ကဝ်;မံ’
ဣဝ်ကွက်မးယဝ်,၊ ဣ,ကီး ကဝ်;တီပိး;တူဣ’
မးမး:၊ ကွဲယဝ်, တီးကူဣ,တဝ်;ကဝ်; ထုက်
ကးယဝ်, ” ဣမိ မး:ကမ္ပံ;မံ’ ကူကဝ်,။

ခက်ဆိပ်ပီ; ဂြိုင်းကီ: စုတ်:ကုဗျ်;ကွတ်စ်,
ပိတ်;တူတ်'လူင်မးယဝ်,။

မၢ်တိတ်;ကတ်;ဂွံ;ကိတ်;တိုဝ်,ဂၢင်သီ'

မိုဝ်;တတ်, ထမ်;ကတ်;လိဝ်;မံ' ဂၢင်သီ'
တဂၢ်လိဝ် ပိတ်;ကူဝ်,မေ'ဃၢင်.သီ ဃူမ်;ကူဝ်,။
ဝတ်;လိဝ်; မၢ်တိတ်;တူဝ်;လိဝ်;တံ,
ထမ်;ကတ်;သွင်;ဂၢ်ကူမံ' မး;သွတ်;သီကူကူ။

မျှတိုက်; ခံ, ကိုက်; နတ်. နှစ်နှစ်: ပီးကျေ,
 ပီး နှစ်နှစ်: ကျေ, နတ်မူးမဝန်,။ ခံ, မ်မချိုက်;
 ခံ, “ကဝ်; နှိုဝ်, ကူးကတ်: နှစ်နှစ်; မူးယဝ်,။
 နှိုဝ်, နတ်မီး’ နတ် နှိုဝ်, နှိုဝ်ယု, နှိုဝ်; ပ်နှစ်
 ကိုက်;။ နှို’ ပူးဝ်: ခံ’ ကိုက်; ခံ, ကဝ်; ဝူး; နတ်”
 နတ် ခံ: နတ်; မ်’ နတ်; နတ်; မူး: နတ်။

ယဝ်, ကီးထမ်'မ်' မိုဝ်; ဂါင်သီ'ပိုဝ်; ဂဝ်'ရံ;
ယင်း'ရံ, မရ်: ကျုသီ'ပိုဝ်; ဂါမ်: ဂျူ။ “
ဂဝ်'ဂါင်သီ'လူင်'ဗျူး: မိုဝ်ယု, မရ်: ကျေ,
ရင်'မိုးဂဝ်'ရံ ကရ်; ဂါမ်ဂျူဝ်,” ရသီဝ်; ဂျူ။

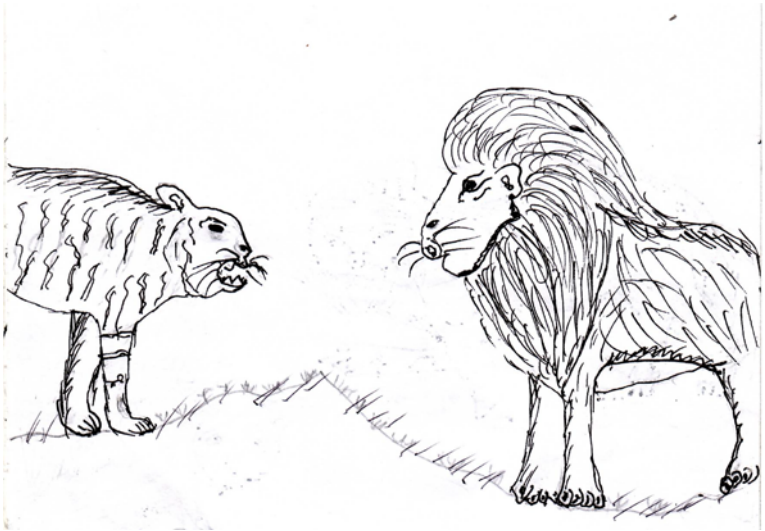
ခင်မီယု၊
“ဧး မုစိတ်; ကင်းမိမးမွတ်ခမ်း
ရှင်းရှိုဝ် မှိုဝ်ယု၊ ကျပ်, ခေ’ ဘက်. လှိုင်စမ်း။
မိုးကွက်ကုတု.” စဝ်,။

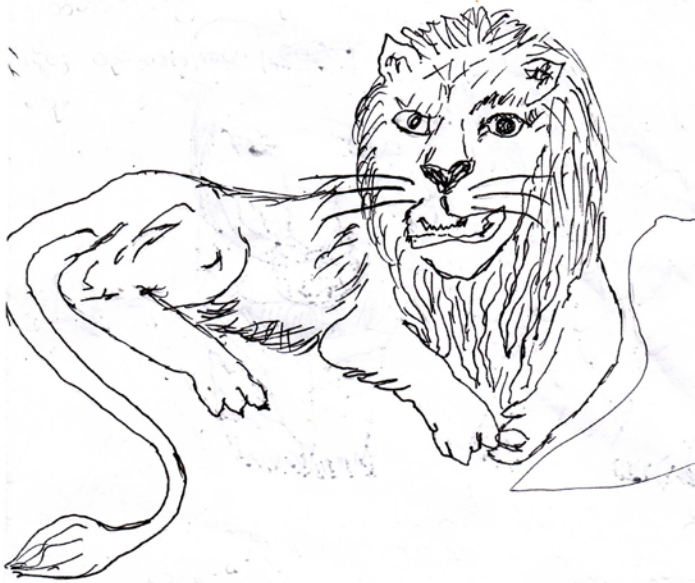
မၤစိတ်;တံ, သိုဝ်မံ'တော့, ကၤသီ ဝင်ခါင်သီ
မံ'သွတ်ခါမ်းတကတ်; ကၤသွတ်ခါမ်းကျူ။ “
ဆတ်သိုဝ်ဗျး ဝင်သီဝုးတံ, မွဲးဆတ်ယု,
ဝင်မတ်;ဆတ်တကတ်; ကိုဝ်;ကမ်ဝတ်,”
တသီဝုးကျူ။

ပိုင်ယု, “ဘူးဝု, နှိုးကူလုး” ဖာမီ
ခါင်မီ’မဲ’ကုထာမ်လိမ်းကူ။
ကူဝ်, မေ’ဖျိုး မုရိတ်;ယု, “ င်း င်း ဝုးကူ။
င်းရံ, နှိုးတေ့, ကေး” ဖဝတ်,။

ရဲ,မဲ' ဂါင်မီ'ရဲ, တံးကူဝ်,ပိုင်ဖျး
ဗျးပိရဲ;ကူဝ်,မေ'ဗျာက်.ကရဲ;မးရဲ,
ဆူဝ်;မိုင်;ရဲ,ဂိုဝ်;ဆူ;။ ဗျာင်းကမင်ရဲ
ယုမ်ဂါမ်;ပိုင်;ရဲ,။ ယုမ်ဂါမ်;ပိုင်;ကီး
ဗျးဆာင်း;လူ,ကရူ" ရဝ်,။

ရဲ, ကျွန်, လင် နိုင်ရဲ, “ နာ,
ကောင်, လေ့ ဂြာက်. ဖျား ကင်း; ခမ်းမုရိန်း; မဲယုမ်သီ
မိုးကပ်မဲ’ နာရ်; မပ်ထုက်ထာမ်ရဲ,
ထာမ်ကျွန်, လိတ်လူင်ယပ်,”
ရသီတွင်းပာရ်နာ။

ယဝ်,ကီ: ဆွင်ဂုတင်းဆွင် မုရိတ်;မံ
ဂ္ဂဝ်'ဂွက်နီ ဆွင်ဂုကူ'ဆဝ်'ဇံ;
ပိဝ်မုရ်;ဂ္ဂမ်း;ဂုကုဝ်,။
မုရိတ်;ဇံ,ယု, ပု.ဆွံ;မဝ်စီ;ဇံ,နီ
လုက်.ကူဝ်,ဆေ'ဂုရ်;စီ;မံ
ဇံ'ဂွက်ကုကုရမ်ဝ်,။

ရှိဝ်းပာပ်. ကမ်ကျာရဂျ တံးကူဝ်, မုးဂ်းဂဝ်
 ဆဝ်'မူဝ် ရွံ, ကေးမုးမုးလိင်
 လူ'တိမ်' ဂျာင်; ရွံ, ကေးမုးမုးလိင်
 ရုမ်'တိပ်တတ် ရုမ်'လူဝ်လမ်းမုးမုး
 မာင်ဂျတံးဂမ်းတီး;
 တိက်ကွက်ဂိက်. လိင်;- ရိုက်; မိပ်၊ ၇၂၀၂

Book title	The World and its friends
Author	Miss KawsanLyan
Artist	Miss KawsanLyan
Editors	Committee of Khamtishan monks
Language	Taikhamti
First Edition	September, 2010

ရှုင်'ဂါမ်းလင်

ပူင်မေပီး;တွင်,တင်းလါတီခါ
ပာပ်.ပုင်ဂာန်;ရ်,ကဆံ: ပာပ်.ပုင်ဂာန်, (၂)
ဂာန်;ဗျာပထမတီက်ဂွက် တီခါ'ရမ်။

လိက်.တံးခမ်းတီး;ဗျာဝ်းခါ' ဣ'ပူင်:ဂိုန်'ယ့်မ့်မုင်ရ်,လှိုင်;၊
ပူင်မေပီး;တွင်, လုက်.လၢန်ကူးကုင်, လိက်.ဗျာဝ်းပဆတ်'
ဣ'ပူင်:ဇံးဇံး; လတ်ဆၢင်းရ်,လှိုင်;၊ ဣ'ပူင်:ကူးမိုဝ်,ရ်'ဂါန်။
ရ်'တိုဝ်းကန်;ရ်,မ'လှိုင်; ရတ်ဆွဲ;မီ
တီမ်'ဂွက်မး:တီခါ'ရမ်ဗျာ:။

ကွပ်.ပိုဝ်;ရ်,မီ ပာပ်.ရ်,မ' ဂာန်;ဗျာင်,ဂာန်;ကုတ်.ရ်,ဂဝ်
ကလင်ယင်း:ရကော, ပူင်မေပီး;တွင်, ကူ'ဗျာ,ကူ'ဆၢင်း; ရ်,ဂဝ်
ရူးဂာကိဝ်းဂိုဝ်,လတ်:ဗျာဝ်းဆတ်'မီ ဂာန်;ရင်ဗျာင်,ရ်,
ဆွဲ;ထိမ်မီ ဂာဝ်;ရီးဂိက်ဣ'တီခါ'မတု.ရမီ ကဝ်;ခါ'
ကွမ်း:ရွမ်း:ဝုန်း:ဂိန်း:တီခါ'မး:ယဝ်,ဗျာ:။

ဆွဲ,ကေး:မတ်လိင်
ဗျာင်ကုင်း:၊ မိုင်း:ကွင်း;

လွင်းလွေ'ပာပံ.

မံာ် ကိုဝ်းထဝ်ပုင်	စာ့'လိက်.
၁. ကမ်ထာ်စာ်တံးကူဝ်,မာ်းဂဝ်	၁
၂. စုာ်းကုာ်း;	၁၉
၂. မာ်စိာ်း;ကရ်း;ကိာ်း;ကိုဝ်,ဂါင်မိ'	၂၁

ကမ္ဘာ့ဂုဏ်တူးကုတ်, မင်းဂို

